

HISTORIER FRÅN

LIDEN

LIDENS HEMBYGDSFÖRENING

SAMMANSTÄLLDA AV INGEMAR ÅSLIN

FÖRORD

Det finns åtminstone en klassisk Lidenhistoria. Jag har själv hört den många gånger. Över hela vårt avlånga land. Den ligger liksom och väntar på att en Lidenbo skall dyka upp. Vips kommer då frågan

- Har du hört historien om Lidenbon som för första gången varit i Stockholm?

Ännu har jag aldrig haft hjärta att säga ja. Det vore ju att förstöra nöjet för frågaren och berättaren. Däremot har jag nog inte alla gånger skrattat som jag borde. Jag hoppas att det må förlåtas mig. För att förebygga all vidare undran är det väl lika gott att vi redan här inleder " Historier från LIDEN " med vår klassiker

Det var alltså en Lidenbo som för första gången i sitt liv varit i Stockholm. Detta hände kanske i början av detta sekel.

Hemkommen berättade han för alla som ville höra hur det var i Stockholm. Om allt märkligt han sett och upplevt. Ofrånkomligt gled samtalet förr eller senare in på "Stockholmsjäntan". Hur dom såg ut? Hur dom klädde sig? Och framförallt hur dom VAR? Kortfattat, rakt på sak visste mannen berätta (med de breda i-ljud som förknippas med det gamla Liden)

- Förrst va nä SILKE å sänn SIDEN å sänn va nä LIKA somm hemma i LIDEN!

Idea till en skrift med historier från Liden föddes på våren 1991 i samband med en träff arrangerad av Lidens Hembygdsförening.

Vi beslöt att samla material om gamla original, händelser och annat som har till ursprung Liden. Under teknad åtog sig att bearbeta och sammanställa detta material.

Vi hade vidare ambitionen att spegla varje större by. Det har vi också gjort men beslutet var måhända något optimistiskt. Det har varit svårt att få respons från vissa byar. Arbetet har därigenom försenats. Det finns säkert utrymme för ytterligare någon del med Lidenshistorier längre fram.

I slutet av denna skrift finns en sammanställning över de som hjälpt till i arbetet att samla upp historier eller förmedlat. Samtliga är givetvis Lidenbor till sitt ursprung även om en och annan numera bor i förorten Sundsvall.

Jag tror ingen misstycer att jag ur denna skara lyfter fram två namn som betydligt mycket för tillkomsten av denna skrift. Som tillsammans samlat mer än tvåhundra episoder, historier och uttryck. Ingrid Norman och Gunnar Melin. Båda från Märrgård. Ett STORT TACK till er båda.

Min förhoppning är att Lidens Hembygdsförening fortsätter på den inslagna vägen. Historier är också en del av vår gamla kultur

Sundsvall i juni 1992

Ingemar Aslin

<u>Historier från</u>	<u>sida</u>
Långliden	4
Boda	8
Järkvissle	10
Västana	11
Sillre med Pjällroten	13
Dacke	18
Klärke	20
Dackebränna	23
Bodacke	25
Byn	27
Märrgård	34
Backen	37
Flygge	40
Nilsböle	42
Åsen	44
Kväcklingen	46

Ernst Håggblom i Långliden är en av socknens mer citerade historieberättare. I vart fall av oss som är något äldre.

Hans berättartalang var stor. Historierna hade ofta jag-form och utmärktes av en liten konstpaus --- just innan själva poängen. Litet skämtsamt kallades han ibland "Tusenåringen" beroende på att han tycktes ha upplevt allt.

Vad kan väl passa bättre än att inleda "Historier från Liden" med några genuina "Tusenåringar"?

Det är strax efter jul. Vi finner Tusenåringen ute på toppjakt. Utrustad med ett gammalt hagelgevär. Om den till alla delar lyckade jakt som följde berättar han - Plötsligt upptäckte jag tolv orrar i ett trädi!

Jag funderade skarpt. Hur skulle jag få dem alla? Då jag väl kände gevärets spridning ålade jag mig bakåt sextio meter. Lade an. Tryckte sakta på avtryckaren --- Dom behagade klättra ner alla tolv!

Det är matrast. Samtalet handlar om den stundande julen och julgrisar. Inte några nutida magergrisar utan de som föddes upp förr. STORA saker.

Allt efter som samtalet fortskred ökade grisarnas vikt. Alla bidrog. Hade något att berätta om vad de sett och hört. ifråga om vikter på julgrisar.

Man passerade 100 kilo. Närmade sig 120! För ovanlig-hetens skull förhöll sig Tusenåringen tyst. Allt som oftast sneglade männen mot honom. Till slut kunde en man inte hålla sig utan frågade rakt ut Tusenåringen -som också anlätades som slaktare- om han varit med om någon storslakt. Tusenåringen teg en stund innan han tog till orda

- Nog har jag slaktat stora grisar. Jag minns sålunda väl en som vägde 127 kilogram --- Vardera halvan!

En morgon då Tusenåringen steg ut genom dörren upp-täckte han färska mårdsår i den nyfallna snön. Då ett mårdsåren representerade många dagslöner var Tusenåringen inte sen att slånga ner några matbitar i ryggsäcken, greppa bössan och ta sig an spåret. Han berättar om denna jakt

- Det var nåttopp den värsta jakt jag upplevt. Efter några slag på Långli-skogen bar det mot öster. Över Sillar-skogen mot Indal. Norrut. Förbi Stor-Skjälvsjön och mot Långliden igen. Jag var inne på tredje dygnet! Jag märkte dock att mården tröttades. Jag sköt honom --- under bagarstugan hemmavid!

Man höll på att sätta räckesstolpar. Det var bitande kallt. Men även i sådant väder krävs mat. Tusenåringen hade just satt sig tillrätta för att spisa medhavd matsäck. Just då kom Vägmästaren på visit. Väl påbälsad. Fick för sig att driva något med Tusenåringen varför han sade en aning spydigt

- Är det inte kallt att sitta på arbetsplatsen? Tusenåringen lät sig ingalunda störas. At lugnt upp sin smörgås. Drack ur sitt kaffe. Först därefter såg han på Vägmästaren

- Det är inte så farligt kallt --- om man sitt nog still!

En ox hade slaktats. Efter att ha tagit ur inälvor och surrat fast kroppen på en släde drog man sig som seden bjöd inomhus för kaffe. Kanske också en kask. Huruvida den följdes av flera vet vi inte. Men det var en märklig slakt som Tusenåringen senare berättar om

- VÄ! har jag upplevt mycket i mina dagar. Men aldrig något som detta. Vad tror ni jag ser när jag tittar ut genom fönstret? Jo! Där ute går den slaktade oxen lugnt och nafsar efter några glesa strån som sticker upp genom snön --- med släden på ryggen!

En mycket märklig andjakt rymd också bland historierna efter Tusenåringen. Den tilldrog sig nere vid älven och lyder

- Jag kom gåendes längs älvkanten när jag fick syn på sju änder. De kom sirmande rakt emot mig i V-formation. Jag hade bara kulbössan med mig. Men ville gärna ha samtliga änder. Jag funderade skarpt. Pann lösningen. Lade an. Siktade noga. I precis rätt ögonblick lät jag skottet gå. Det gick som jag tänkt mig. Kulan gick längs V:ets ena skänkel och fortsatte mot en sten där den rikoschetterade tillbaka genom den andra skänkeln --- Samtliga änder blev således mina!

Älven, eller ån som man allmänt sade, var ofta mest närbelägna badplats i Liden. Kall och strid med flera små forsar var det väl inte den bästa badplatsen men nöden har som bekant ingen lag. Tusenåringen hade naturligtvis erfarenheter också av detta

- Jag hade gått ner till ån för att ta ett dopp. Låg och flöt i en lugn eda. Läste tidningen. Somnade men vaknade dock --- nere i Bergforsen!

Vägdirektören var ute på inspektion. Tillsammans med vägmästaren gjorde han arbetsplatsbesök. De kom såsmåningom till den plats där Tusenåringen höll på att laga en vägtrumma. Vägmästaren som gärna skämtade fick för sig att det var läge för det nu. Han vände sig mot Vägdirektören samtidigt som han pekade mot Tusenåringen

- Och här herr Direktör har vi socknens storljugare nummer ett!

Tusenåringen lät sig inte bekomma. Rätade på sig. Såg lugnt på de fina herrarna och vände sig mot Direktören

- Det är nästan rätt herr Direktör. Men jag är bara tvåa och lär så förbli --- Ettan han står där han!

Med det pekade han i sin tur mot vägmästaren.

På Slättbacken i Nilsböle krossades grus. Ja det vill säga just för tillfället var det tyst. Det var något fel i själva inmatningen. Ett fel som höll på att åtgärdas. En oväntad men välkommen paus från dån och damm uppstod. De stora grusbilarna fick vänta på lass.

En av chaufförerna stog och pratade med Tusenåringen som pekade mot bilen. Mot ett framdäck. Chauffören gick fram och lyssnade

- Du ha rätt! Hå ä punktering ja höre hur hå pys!

Ja jett åke hem å laga då hånne!

Tusenåringen uppmanade honom försynt att kolla övriga däck också. Man kunde inte lita på däckens kvalitet.

Chauffören gick till nästa däck

- Ta må faen pys ä int hånen å! Ja jett ha kört ti e spikläe!

Vid nästa däck upprepades det hela. Nu började chauffören ana oråd. Såg på Tusenåringen som hela tiden stod tätt intill honom

- Hå ä väl allri du din faen!

Visst var det det. Tusenåringen pyste så fint ur ena munpipan. Gubbarna fick sig ett gott skratt när historien uppdagades.

Det skulle byggas ett kraftverk i Järkvissle. Jord, fiske, byggnader med mera som berörde markägarna uppströms skulle värderas och ersättas. Liksom vattenrätt och fallhöjd. Värdingsmännen arbetade sig fram byavis. Man hade just gjort klart med Boda-bönderna.

Naturligtvis pratades det överallt i byarna om dessa värdingar. Det var heller inte gott att hålla i sär alla olika begrepp. Det framgår tydligt av följande där en liten pojke i Långliden hört om uppörelsen med Boda-bönderna och återgav den på sitt sätt

- Nu ha Boda-borna sålt allt vattne! Dom ha 'nt så pass kvär att dom kan vattne hësta 'ni!

En småbonde i Boda hade införskaftat en mjölkmaskin. Det var en stor investering då en av två kor såldes för att möjliggöra inköpet.

Efter en tid tillfrågades han av en granne om han var nöjd med maskinen. Jo det var han och fortsatte - Fortsätt'n å gå så hånne bra då sälje ja snart annre ko'a å!

Hos Kronojägaren höll man på med slättarna (slåttern) Kronojägaren själv var som bäst i färd med att släpa liar medan en städslad dagkarl från Långliåden drog veven. Det var varmt och kvavt. Dessutom många liar. Och långa. Kronojägaren svettades och muttrade

- Då hånne långliån å värdelös!

Det skulle han inte ha sagt. Dagkarlen från Långliåden blev ordentligt arg. Bli trakasserad på detta sktt! Han tog resolut sin velociped och trampade hemåt.

Varför? Jo invånarna i Långliåden kallades i dagligt tal för "långliare".

Ett gäng flottare blev bjudna på kaffe hos en bonde i Boda som var känd för att vara försiktig med "råvarorna". I vart fall de som var köpta. Utkommen uttryckte en av flottarna alias tankar på följande sätt

- Hånen jett'n Simson ha bure vattne å n'Lasarus ha lagt på!

Samma flottargång bodde i en gård i byn. En kväll var man i festtagen. Kanske hade det vankats avlöning. Det blev en ganska högljudd tillställning.

En pastor som också var inneboende kunde omöjligt sova i sitt rum intill flottarna. Han steg upp. Klädde på sig och gick in till de högljudda männen. Fick så småningom tyst och sade

- Jag är pastor Jonsson! Ni stör mig!

En av flottarna blev inte svaret skyldig

- Å hånen tala du må ärkeångein Gabriel! Som å gla!

En av bussförarna på linjen Sundsvall-Ragunda hette Asén. Han var ganska så lättretlig. På poststationen i Boda var en kvinna postföreståndare. Hon hade samma efternamn som chauffören och känd som fyndig.

En gång fick bussen vänta vid poststationen. Ganska så länge. Chauffören blev mer och mer irriterad. När postföreståndaren så kom fräste han till

- Du ska lära dig att passa tiden du!

Hon lämnade i lugn och ro ifrån sig de olika säckarna.

Därefter vände hon sig till chauffören

- Sen å ja. Å sen bruke du våra iblann å sen hette vi bägge två!

Kronojägaren var i Jämtland för att studera bygandet av skogsbilvägar. Det var nämligen aktuellt i Boda också. Hans kollega demonstrerade och visade. Ganska så skrytsamt. Särskilt gällde detta vägsälterna.

- Sådana här slätter görs ingen annanstans!

När yttrandet följts ett antal gånger kunde inte Kronojägaren hålla inne med en syrlig kommentar

- Nu hade ju vi förståss inte tänkt oss att köra i slätter!

Några pojkar stod utanför föreningen (Boda uppköpsförening) och pratade. Kanske om den ofattbara ishalka som rådde. Det här var långt före vägsällets och för den delen också sandningens tid.

Det fräste till uppe i backen vid Backlunds. En spark med en kvinna, och bakom henne en man, kom i hög fart nerför. Mannen ropade lång väg

- Fli e på sia pojker! Ja ha'nt nan broms på kärringa!

Till Pär-Mats i Boda kom för länge sedan en arrendator som hade ovanligt vida och stora mustascher. Folkhumorn hade naturligtvis kommentarer till detta

- N'dånn kann spåra tättnjöika ti rå dånnan hele vecka!

Handlaren i Järkvissle brukade sätta ryssja i Mussjön. En vår fann han att någon vittjade ryssjan utan lov. Han upptäckte snart vem det var. Men eftersom en handelsman var beroende av de få kunder som fanns ville han inte gå fram för hårt. Men ett litet anonymt meddelande tyckte han sig kunna lämna på brottsplatsen och skrev därför följande på en bit papper

Gäddan uppför bäcken går än
Din förbannade långfinger-Sven!

Huruvida tjuvvittjandet upphörde förtäljer inte historien.

Lettström och Hällings-Kalle från Holm lossade cement från en båt i Sundsvalls hamn. De lastade cementsäckarna på en bår som de sedam bar mellan sig.

Hällings-Kalle, som var en riktig kraftkarl och gärna visade det, fick för sig att han skulle skoja med den tyeste, senige Lettström. När dom därför gått ett par vändor med båren sade därför Kalle

- Vi lägg på'n säck tell!

Sagt och gjort. Lettström sade varken till eller från. Kalle blev en aning konfunderad. Detta utvecklades inte som han hade tänkt sig. Efter ytterligare ett par vändor, när båren fått ny last och de just skulle lyfta, hov Lettström för första gången upp sin röst

- Vi ta två tell!

En skräddare i Järkvissle hade sömmat ett par byxor åt en bybo. Resultatet blev inte vad denne hade tänkt sig och betalat för. Han tog därför byxorna i hand och gick bort till skräddaren. I akt och mening att få till stånd ändring.

Han förklarade sig sålunda

- Jaa du mäster! Då hånne vart inte na bra hä inte!

Nå ja haddä böxan på mä vart ja fögan neutral i trafiken!

(Han menade sig utgöra ett hinder, kunde inte röra sig)

Stor-Erik kom vandrande från Holm till Västanå. Med sig hade han sin hustru, en ko och en säck korn. Och det allra nödvändigaste för att kunna överleva. Under en gran uppförde de sin första bostad. En enkel riskoja som blev deras hem till dess en "lyxiq" jordkoja stod klar att härbärgera dem.

Stor-Erik var en man med väldiga kroppskrafter. Mycket av det som berättas kretsar kring detta. Men han var även en framsynt och allmänt duglig man som så småningom efter vad det berättas kom att ha egen bänk i kyrkan. Så några episoder om denne märklige man

Stor-Erik hade ingen häst. Det var han själv. För att reda sina åkrar hade han en granstock på vilken kvistarna var kapade 6-8 tum långa. Via ett rep drog han så granstocken efter sig.

Stor-Erik var i sundsvall för att inhandla bland annat salt. Expediten rullade fram den begärda 100-kilossäcken och bad Erik hämta häst och kärra så de kunde lasta. Erik såg på expediten och sade - Ja ha ingen häst. Ja ta sättjen ti mesen!
Ågaren till affären som hört och sett det hela kom tillstades och fick höra att mannen var från Västanå och fick för sig att driva med honom

- Bär du säcken till Västanå får du saltet!
Säcken surrades fast på bärmesen. Man skakade hand och Stor-Erik gick lugnt ut ur stan. Ågaren fick för sig att han hade häst och kärra längre bort och skickade därför expediten efter för att spionera.
Sent omsider kom expediten tillbaka och berättade med andan i halsen

- Finnen ha gått omkring n'hel timma västom stan och plocka blåbär - med mesen på ryggen! Nu ä han på väg mot Lidön å Västanå!

Landsfiskalen blev uppringd av en man från Sillre som litet lågmält undrade

- På'n ut pänningan på Brännförsäkringa om hä brinn?

Landsfiskalen gav ett lugnande besked

- Joo då! Om han ha betalt premien!

En kort tid senare brann det hos mannen. Det var en stor brand och många hade kommit tillstades för att hjälpa med siäckningsarbetet. Mannen själv gick ikring med en liten handspruta och skvättade lite här och där. Han kom i vägen för langningskedjan och blev åthutad

- Flött på rå! Då därne ta ju ingenting!

Mannen rättade lugnt på sig och genmålde

- Sku'nt då hånne ta? Ja ha ju fottigen för faen!

En avsides boende gubbe hade gift sig med en tjugofem år yngre kvinna. Så långt var nog allt gott och väl men gubben var rysligt svartsjuk och tålde inte att någon eller något tittade på hustrun. Det brukar berättas

- E höne hadde värpt na ägg unner lagårn. Kärringa kröp förståss åter dom. Hä va ingenting märkvärdigt mä hä om int hä hadde vore för att tuppen å hunn kröp inn la mä na. Nä dom kom ut va nå klippt - för tuppen å hunn. Först sköt gubben hunn! Å sänn snöpt'n tuppen!

Några gubbar körde timmer på "sörsia" om Sillre det vill säga på åns södra sida. Det berättas att en av dem alltid hade samma "kvällsbön"

- Nu lägger sig en förmögen man som är i behov av några tusen!

Med förmögen syftade han på sin goda hälsa. Behovet av några tusen delade han nog med alla sina arbetskamrater.

Sillerström och Unanderesson var två av toppmännen i Johannisviks Aktiebolags sågverk på Alnö. Ett Lidens bidrag till träpatronerna om man så vill. Bolaget stod nu i begrepp att köpa en booserbåt. Med den skulle man dra timmer från skiljestället men även från Finland dit man utsträckt sina affärer och till sägen.

Det krävdes en stor och stark båt för detta. Den måste ha ett passande namn. För patronerna från Lidén var valet av namn inte särskilt svårt. Man stannade för - just det - Stor-Erik!

Jon-Jansmor i Västana hade en folkilsken bruse. Gätarpojken David antogs ha stor skuld i detta. Faktum var att närhelst brusen fick syn på David så anföll den. Ur-sinnigt och omedelbart.

Så småningom ledsnade David. Det var inte roligt att ständigt hålla utkik efter brusen. Vara beredd att sätta sig i säkerhet. En dag när han som vanligt vaktade djuren nere vid ån beslöt han sig därför att ge brusen en läxa. Han hängde upp sin rock över en grov stubbe. Brusen kom och såg. Anföll omedelbart vad han uppfattade vara gätarpojken. Av farten voltade brusen ut i den kalla älven. Kanske räddade det kalla vattnet hans liv. Från den dagen rådde fred mellan David och brusen.

Omkring sekelskiftet fanns en liten affär vid älven nerom Västana. Dit kom en dag en torpare för att bland annat inhandla en strömmingskagge, en fjärding saltströmming.

Hur det kom sig slog handlaren vad med torparen

- Om du bär hem kagg'n mä tännan få ru'n!

Torparen tvekade inte

- Kör till!

Ett rep surrades om kaggen. Torparen bettade i ordentligt.

Och gick den långa, branta vägen ända hem.

Hon var rödhårig och han var tunnhårig. De skrek och svor åt varandra för jäman. De bodde avsidet utom Sillre. En timmerkörare som passerade blev inbjuden på kaffe. Lite försynt undrade han hur de hade det så här avsidet. Det måste bli långsamt. Gubben i huset svarade

- Hån håle hadde e doter! Hu fick jal Hänen ä nå allri långsamt!

En gumma hade gått den långa vägen från Hällsjön till Byn för att delta i högmässan. Prosten Hoflin tydde detta till stor Gudfruktan och tog därför i hand och tackade henne efter högmässan. Gumman neg och anför-trodde honom

- Ja ha fått sånnä skavsår! Hå svie ä bränne sa ja vet rakt int om ja ä i körka äller hällvete!

Det var flottning i Stor-Skjälsjön. Kalle på Annerberget gick efter land och stack ut virke mot timmerlänsen. För att nå längre ut steg han ner på en stor låga (stam) som låg invid stranden. Han berättar sjölv

- Låga for i väg utåt sjön mä'n jävla fart! Ja hann hoppe ä på'n sten! Hå va e gäddé! Ett as! Hu haddä så hög'n fart att hu fastnå mot Skjälberge. Kile fast så milla na stener!

Flottara'n, som låg där mä två spelflottar fick si gädda. Dom skar ä ät tå na i två vecker ä ändå var'ne myttje kvär!

Dä hånne ä dagsens sanning hä!

Skjåla-Hans som han kallades kom ursprungligen från Finland. Tillsammans med sin vän Bredsjö-Ante lämnade han landet i öster för flera hundra år sedan. Krig, plundringar, ödeläggelse och vilda strövtropper skövlade allt i sin väg.

Det var många som i likhet med Hans och Ante lockades av erbjudanden om egen jord i Sverige.

Om de båda vandrade runt Bottenviken eller om de kom sjöledes över isarna vet vi inte. I likhet med sina landsmän sökte de sig djupt in i den norrländska ödemarken för att bygga och bo.

Med sedvanlig finsk sisu övervann de ödemarken. Det dröjde inte länge förrän den första svedjeskörden kunde omvandlas till bröd. Med hälften mjöl och hälften bark.

Deras koja blev en timrad stuga. Nya åkrar bröts och svedjorna hägnades in och gav foder åt getter om vintern. Hans och Antes nybygge fick så småningom namn efter det bröd de fick. Brödsjön (numera Bredsjön).

Så länge brödbekymren förenade Hans och Ante var de goda vänner. När de fick det bättre blev de osams. Så pass att Hans flyttade upp till Stor-Skjälsjön. Och nu blev det slut på deras goda förhållande. Nu försökte de på allt sätt förgöra varandra genom trolldom. En konst som de båda var duktiga i. Det är också nu som namnen Bredsjö-Ante och Skjåla-Hans blir begrepp.

Första drabbningen dem emellan ägde rum en dag när Ante var på väg ut att gräva i åkern. För ovanlighetens skull tog han lodbössan med sig. På hustruns fråga svarade han kort

- Ja vänt främnen ida!

Ante visste vad som förestod. Sent om aftonen hördes ett våldigt rytande. Alla som hört det skulle ha dartrat av rädsla. Så icke Ante. Han tog lugnt lodbössan och när Skjåla-Hans sändebud kom tillräckligt nära föll han för en kula i bröstet. Att björnen var ställd av Skjåla-Hans visste Ante.

Andra drabbningen kom så småningom. Hans var missbelåten med resultatet. Aterigen valde han att ställa björn på Ante. Men nu lagade han så att ingen kula kunde falla

björnen. Ante som var ute i skogen hade bössan med. Han visste vad som förestod innan dagen var till ända. Sent om aftonen hördes ett väldigt rytande. Hans hade en förkärlek att använda aftonen för sina syften. Ante såg björnen och sköt. Men kulan studsade tillbaka tätt förbi örat på Ante som då fick klart för sig hur det var ställt med björnen.

Till all lycka hade han yxan med sig. Skjåla-Hans hade glömt att skydda björnen mot stålet. Efter en våldsamt strid föll björnen med klivet huvud.

Xnuu ett försök gjorde Hans. Också nu med en björn. Men nu följdes björnen av besvärjelsen "bite varken stål eller bly på dig". Men Ante hade också väntat detta och tillverkade en kula av silver. Mitt i hjärtat sköt han den tredje björnen.

Allt hade kanske slutat här om inte Ante fått för sig att skoja med forne vännen Hans. Inte mindre än tre björnar hade ju denne sänt emot honom. Ante såg därför till att en riktig smakbit kom Hans tillhanda. Tackande för välfägnaden. Hans blev sur och ytttrade

- Skam och inte ja må skicke såna gobiter in i halsen

Ått'n Bresjö-Ante!

Några fler björnar blev det inte. Men Hans hade också andra sätt

En vår efter att Bredsjö-Ante besatt sina åkrar med korn och råg upptäckte han när de första spåda plantorna kom upp att där fanns sjufalt med tistelbroddar. Ante förstod direkt vem som varit framme. Och nu blev Ante arg och svor vid alla sina trollformler att Skjåla-Hans skulle få igen. Och det med råge.

En morgon då Hans vaknade var stugan full av ormar. Han såg inte golvet. Lyckades ändå ta sig ut genom den stora fällgluggen i väggen. Ute på gården mötte honom samma syn.

Ormar överallt. Hans prövade alla sina trollknep. För-gäves. Han insåg att enda möjligheten var att söka upp Bredsjö-Ante och underhandla om fred och försoning. Hans sprang ner till ekan. Xven den var full av ormar. Han tvangs simma över sjön. Flera ormar gjorde honom sällskap.

När han så kom sätandes till Bredsjö-Ante lär denne ha sagt

- Jasså! Du ha hatt främm'n Hans!

Och nu försonades äntligen de gamla vännerna Hans och Ante. Hans befriade rasht Antes åkrar från all tistel. De lär ha skickats iväg längre ner i Ljustorp. I närheten av kyrkan. Ante skickade iväg ormarna ut i Skjåla-bergen där de än i dag är rikligt förekommande.

Kalle på Annerberget fick besök av faktorn och en förvaltare åt bolaget. De kom litet olämpligt då Kalle hade besök av en granne och de just burit hem varsin stor börda av en tjuvskjuten älg. Grannen var dessutom tillsynsman åt bolaget så tidpunkten för faktorn och förvaltarens besök kunde ha varit bättre vald.

Men Kalle visste hur en slipsten skulle dras. Nu satt han på vedlåren och berättade

- I tre dygn ha ja räntat åter n'stor'n aljoxe! Ti slut hann ja opp'n å kunne skjut'n! Ja ha nysse komme hem!

Grannen satt och hukade. Illa till mods. Han var ju dessutom tillsynsman. Kalle fortsatte oförfärat

- Aljen va så stor å tung att ene skänk'n (bakkenet) fastnade ti håll backen! Ja gatt hugge loss'n! Å rå hånne kan grannen min dänen intyge! Hann va må!

När faktorn och förvaltarn fullgjort sitt ärende och fått sedvanligt kaffe tackade de för sig och gick. Utkommen tyckte faktorn att han måste förklara för förvaltarn som inte kände gubbarna

- Han är alldeles förfärlig te ljuga n'Kalle!

Det var husförhör hos en av storbönderna i Dacke. Trots att bondmoran under flera veckor förberett såväl drängar som pigor gick förhöret trögt. I synnerhet då med Lars, lilldrängen.

Prästen var irriterad men försökte dölja det. Bonden och hans hustru var trägna kyrkbesökare och dessutom -vilket var än mer betydelsefullt- frikostiga med kollekt. Det låg alltså i allra högsta grad i prästens intresse att drängen skulle svara på åtminstone en fråga.

I ett sista förtvivlat försök hade därför prästen lämnat såväl postilla som katekes och talade om människans olika sinnen. I nog så tydliga ordalag hade han också gett de rätta svaren. Han frågade nu drängen

- Nåå! Kan Lars nu berätta om våra sinnen. Vilka de äro. Lars satt tyst. Det syntes hur han ansträngde sig. Prästen en uppmuntrade honom på allt sätt och erfor en stor lätt-nad när Lars lyste upp

- Vi tör ha två sinna!

Prästen insåg att det nog fick räcka med två och frågade vilka de voro

- Hå jett våra gja å sint! blev svaret.

Mannen och hustrun hade helt olika uppfattningar om pengar. Hon -dottern på gården- hade under hela sin uppväxt fått lära att spara och vara försiktig. Han -drängen som gifte sig med den rika dottern- hade aldrig haft något att spara. Han tyckte om att leva litet stort.

När han behövde pengar avverkade han därför på skiftenas utmarker. Så att inte hustrun skulle veta om det. Det berättas att en gång hade pigan och drängen plockat bär. De blev tillfrågade av hustrun

- Vart ha i vari nånstans?

- På brännan vore bortt Villberge! blev svaret från drängen

- Mån Herre Gud äre brännan på vorat å! jämrade sig hustrun

- Då hännan vet int na om gränsan! förklarade då mannen.

Påls var på modet. Främst av mård, rävm och hermelin. Hustrun till en man i Dacke önskade sig en sådan påls. Mannen lovade och lovade. Nog skulle han ordna en sådan. Men hustrun fick lov att ge sig till tåls

- Du jett vänta till hermelin bli fullhårig. Då sku du få'n påls som stryk ut allt fruan hänen omkring ha!

Det blev aldrig någon hermelinpåls. Men uttrycket

"Vänta bära tell hermelin bli fullhårig!"

levde vidare som ett uttryck för förhoppningar om en bättre tid eller tillstånd.

Två bröder hade för många år sedan tagit över fädernegården tillsammans. Den yngre brodern var mer framfusig och hade snart förpassat den äldre till att bli ett inhysehjon i sin egen gård. Utan allt inflytande och ersättning.

En morgon steg den äldre brodern inte upp mer. Han var död. Placerades i en kista och stog som seden bjöd lik i bagarstugan.

Den yngre brodern kände sig en aning ångerfull över att ha utnyttjat sin äldre broder. För att i någon mån kompensera sina felsteg beslöt han att hissa flaggan på halv stång. För att hedra den döde.

När han som bäst höll på med detta öppnades fönstret till bagarstugan. Den döde stack ut huvudet och ropade med svag stämma

- Du! Jär då inte na besvär för menn skull!

Det var julkalas hos en av storbönderna i Dacke. Det var gott om drycker och männen gjorde sig täta besök bortom vedliret för naturbehov. Någon hade lyckats pinka ordet OLLE i snön. När Olle så kom in efter en tur ut mot vedliret ropade han

- Ja känne nog faen igen hannstilla'n!

Erik-Herman var en duktig auktionist. Han anlätades vida omkring. Nu var han i Mörrgård. En bäckkont med ett stort hål i botten bars fram. Det var nästa föremål som skulle auktioneras ut. Erik-Herman betraktade föremålet och sade sedan

- N'hägn ä som prästsäcken! Stor å bottenlös!
Anspelande givetvis på prästens omätliga behov av medel.

När Erik-Herman blev gammal fick han svårt att gå. Han behövde två käppar.

En dag kom han gåendes nerom kyrkan. Mot posten. Från motsatt håll kom Ingeborg med Christer. Han kunde vara vid pass tre år. Christer såg Erik-Herman på långt håll. Stannade. Betraktade honom uppmärksamt. När Erik-Herman kom fram till dem gick Christer resolut över vägen och ställde sig mitt framför Erik-Herman frågande

- Ha ru glömt skidan hemma?

En så kallad klok gumma från Klärke befann sig tillfälligtvis i Järkvissle på besök. Gumman såg litet annorlunda ut varför några barn följde efter henne skrikande

- Kråka! Kråka! Kråka!

Gumman brydde sig inte så mycket om barnen mer än att hon någon gång hötte mot dem med käppen. Det var inte första gången hon råkade ut för detta. Men så föll en vuxen man in i ropen. Då tog det eld i gumman. Hon hötte och skrek

- Ja sku ge'n för kråka ja! I kväll sku du få se så många kråker du orke!

När mannen så småningom kom hem rådde där full panik på gården. Kråkor, kråkor och kråkor överallt. Både utomhus och inomhus. Först med mörkret försvann de.

Gumman var känd för att ha "baran" i sin tjänst och den hade hon använt sig av för näpsa mannen som retade gammalt folk.

Säger man Klärke dyker förr eller senare namnet Nicke Karlsson upp. En man med väldiga kropps krafter och en fysik som han misskötte på det grövsta. En fiskare och jägare som visste att skatta förråden så länge det fanns. Hans yngre bror var den välkände kraftkarlen Hällingskalle från Holm. De initierade visste dock berättat att Nicke var man att stuka till sin bror om det behövdes.

Nicke var helt okänslig för väder och vind. En kväll var han i Vitberget på tjäderspel. När det mörknade rullade han in sig i ett medhavt täcke och somnade direkt. När han vaknade några timmar senare hade han mer än fyra tum snö över sig. Atta tjädertuppar lär ha följt med hem.

Jord, skog och flottning var de arbetsområden som stod tillbuds. Nicke var "utgångare" dvs. styrman på de väldiga långflottar som buntade sändes mot kust och sågverk. Han delade cykel med en kollega. Den använde de för den nästan fem mil långa hemfärden och slapp på så sätt de ören som ångaren Indalen kostade.

Man turades om. En cykade från Bergefosen 4-5 kilometer. Den andre gick. Den förste lämnade cykeln och gick i sin tur 4-5 kilometer. Den andre tog cykeln vid vägkanten och fick på så sätt vila ett tag. Växelvis cykel/gång förkortade tiden hem.

En kvinna var på väg hem från bärrlockning och passerade därvid Klärkesmåttjärnarna. Långt ut på myren såg hon en man som låg. I tron att det hänt en olycka sprang hon dit. Bara för att finna att det var Nicke som blivit trött och sin vana trogen lagt ikull sig där han var. I detta fall ute på den sankta myren.

Nicke och Kalle hade skjutit en älg. Då den låg illa till och det än så länge bara var brödernas jakttid måste den undan illa kvickt. Innan någon nyfiken fann platsen.

Nicke och Kalle tog ur älgen. Letade rätt på en kraftig stock på vilken de surrade fast hela älgkroppen utom innanmätet, som de gömde i ett surhål. Sedan lyfte man helt resolut upp stocken med börda på axeln och gick därifrån.

Nicke var på tjäderlek vid Tattarhällan. Han var misslynt då två män från Byn också fanns i närheten. I en liten skogskoja. De var också där för att få vara med om tjäderspel vilket passade Nicke illa. Han var där i akt och mening att fylla på skafferiet med litet färskt. Då dög det inte att ha några vittnen i närheten. Han löste problemet på så sätt att när de båda männen kokade kaffe i stugan smög Nicke fram och reste en bastant stock mot dörren.

Därefter kunde han i lugn och ro skatta leken!

En droskchaufför från Klärke krockade med Syster-Elsa vid Storvallesjön vid hennes lilla stuga. Det var väl i och för sig inte så märkligt om det inte varit för att precis ett år tidigare hade de också krockat - på samma ställe. Det föranledde följande kommentar från mannen

- Jasså! Å du här igen nu!

En bonde från Klärke hämtade hö i en lada. På den dåliga vägen hade en man kört fast sin bil. Han steg myndigt fram. Stoppade bonden och sade

- Mitt namn är Disponent Liljestråle från Wifstavarfi!

Jag behöver omedelbar hjälp!

- Om du hett Stråle allri så jalp ä int hånani!
svarade bonden och körde lugnt vidare

Bönehuset utgjorde ofta en samlingsplats för ungdomen. I synnerhet om vintern när det var kallt ute. En och annan blev väl frälst men flertalet var bara nyfikna - och frusna.

En flicka från Dackebränna berättar om en hemsk upplevelse från bönehuset när hon var liten. Tillsammans med några kamrater satt de och hörde predikanten ropa med hög röst

- Jesus kommer snart! JESUS KOMMER SNART!

Och plötsligt hördes ett förfärligt stampande ute på bron. Flickorna kröp ihop. Skrämda. Predikantens röst

- Jesus kommer snart! JESUS KOMMER SNART!

Det sliter och rycker i dörrhandtaget! Dörren går upp!
In kommer gamla tant Ingrid som urskuldande säger

- Herre jösses! Ja jett int få opp dara!

Mer eller mindre meningslösa ramsor var omtökta hjälpmedel när man skulle reta någon. Det tog på något sätt bättre med en ramsa.

Två småpojkar på Dackebränna hade blivit lärda en ramsa av en äldre pojke. Den skulle de ropa när Eugén kom framande med nästa långflotte på älven. Ramsan lød

- Eugen ta i sken, sprättbaga Långben, ro söt, ett tag narat, Stopp din eviga Jävul!

En jägare var på henväg efter en inte helt laglig jakt. Strök försiktigt runt de glesa gårdarna väst på Dackebränna. Radd att synas. Plötsligt upptäckte han något i ögonvrån. Gömde sig bakom en stor sten. Såg försiktigt genom några glesa granar. Berättar

- Hä va e kärring som hävde sä över hagan fram om mäj. Tong å stjäl. Mäj'n halsduk över gråhåre. Hu geck rätt mot mäj! Ja varrt radd å sprang. Å hur ja sprang va kärringa ätter mäj! Hä geck int å komma från'a! Då komm ja häg att'n skulle springe över vatten för å bli fri från dom ----- Du förstå hä va gammelkärringa ti görn
Å hu haddä dött för två år säni!

Han påstogs ha många barn. Litet här och där i byarna. Det hela var naturligtvis mycken överdrift men mannen själv skröt gärna med detta.

Kom till dansbanan i Asen en kväll. Ganska så rund under fötterna. Vinglade fram mot orkestern och lyckades tysta den. Tog dårefter till orda

- Nu sku i få höre! I förstå hä kärer å fruntimmer att överallt dit ja kom rope dom PAPPÅ ätter mä. Å hä sku e inte unnres över för varje mara nå ja vakne så ä grejjan menne begagne!

Vägbygget till Dackebränna kom till i en tid som utmärktes av arbetslöshet och hembränning. Sakom det förstnämnda låg dåliga tider och bakom det senare den så kallade Bodack-ligan.

En lördag när arbetsledaren besökte arbetsplatsen märkte han att flera av gubbarna svajade betänkligt och att de emellanåt styrkte sig ur en flaska som en Bodackare hade med sig. Arbetsledaren gick fram till flaskans ägare

- Människa! Vad dricker ni på arbetsplatsen?

- Svagdricka! kom svaret ögonblickligen

- Inte blir man väl vinglig av svagdricka! undrade arbetsledaren tvivlande

- Hä bero på att vi ä så undernär! svarade mannen

Arens-Nisse var känd för att prata baklänges. Eller "åta-bak" som man sade. Så här kunde det bli

- Ja geck ti bocken å slog Gradin i huvve!

(Jag gick till Gradins å slog bocken i huvudet)

- Ja åkte ti yxa å glömdo Flygge!

(Jag åkte till Flygge och glömdo yxan)

- Hä gå'nt pojkar! Då förloro ja hele förlusten!

(Det går inte pojkar. Jag förlorar hela vinsten)

Byn hade begåvats med en ny skola. En skola med sådana nymodigheter som bastu och dusch. Ett gammalt orginal från Bodacke tyckte detta vara höjden av slöseri med "folkpänningan". Något som han för övrigt inte bidrog till eller med. Arg som ett bi förklarade han för alla som ville höra på

- Jävia påhitt! Att ongan sku bada! Ja ha bada en gång i mett liv. Ja varrt så sjuk sa ja troddå ja skulle dö!

Det var kväll i kajan vid Eldfiske. Kring fotogenlampan satt några män och berättade skrönor om alla starka män som socknen haft. Just nu kretsade samtalet kring N'Joel oppå Damme.

I en överslaf låg David. En liten man i alla bemärkelser. Och lyssnade till historierna. Vad han tänkte vet vi inte. Men plötsligt hoppade han ur slafen och ner på golvet.

Riste på sig inne i sina Lamans-underkläder och sade

- Jämalitten om hä inte va så långt skullä ja gå på

Damme å dännje'n Joell

Erika var känd för att kunna ge svar på tal. En av arbetarna på Slättmövägsbygget var känd för att vara slängqder i käften. Det var med andra ord bäddat för "slagvåxling" när de båda möttes. Och det gjorde de en dag när Erika kom gåendes längs vägbygget mot Byn. Mannen såg henne nå långt håll. Anförtrodde skrattande sina kollegor att nu skulle han skoja med tanten lite. Han frågade

- Kan tant säga hur gammal ett fruntimmer skall vara för att inte bry sig om karlar?

Erika stannade till och så' länge på honom innan hon svarade

- Du jett nog fråge nan som ä äldre En ja!

Mannen som alltid var van att få sista ordet blev tyst.

Han visste att Erika nyligen fyllt åttio år.

Tre män från Bodacke kom tämligen sent till banan (dansbanan i Åsen). Ganska så runda under fötterna efter allt för många kaskar. En av dom hojtade glatt till en bekant

- Nu ru! Nu kom Fadern & Sonen & den Helige Ande!
Det var mycket riktigt far och son. Fadern till den tredje var okänd eftersom hans mor vägrade att yppa något om detta. Folkhumorn menade därför att det hela skett medan hon sov och utförts av den Helige Ande.

Lindberg i Svyjala var en av många som ägnade höstsöndagarna åt jakt. För många var jakten en del av naturla hushållningen liksom fisket.

En vacker dag lade emellertid Lindberg bössan på hyllan och jagade aldrig mer. Vad var det då som hade hänt? En vacker dag berättade han själv

- Ja va ute & jaga fågel. Fick öga på'n stor'n tjäder ti'n talltopp. Hälle va bra sa ja skåt. BOOM! Nä krutrök'n va borrtä stog ä'n kär där mä'n lång'n svart'n rock. En präst! Ätter e stann va tjädern tebaka där'ne talltopp'n. Ja skåt igen. BOOM! Tro'nt du på faen att präst'n kom fram igen! Då gick ja hem.

Men redan nästa helg gick Lindberg till skogen igen. Han skulle till Svartåbodarna. Efter några timmar kom han hem. Hängde undan bössan och jagade aldrig mer. Sent omsider berättade han

- Nä ja kom fram te Svartåboan & öppna grinna in te vall'n mötte ja tre kärer ti svart'ä kläer. Hä va präster. Då sa ja att nu få'rä vära färdjaga & gick hem.

Erik lade ofta nät nerom Bodacke. En bybo undrade litet spydigt hur han kunde vara så dum. Numera fanns ju ingen fisk i Älven. Erik visste dock berättta

- Te maran va rä så myttje fisk ti ån sa ja gatt sla mä åra stup i ett för & skrämme all laxen. Först där ätter va ja go & få ne näta!

Ett byggföretag från Sundsvall byggde nya skolan i Liden. Verkmästaren var hård och drivande. Därtill snål och försiktig. Tyckte nog också att de lokala gubbarna inte hade tillräckligt högt tempo.

Inför en gjutning samlade han gjutarlaget omkring sig och förklarade för dem

- Nu ska ni göra någonting som ni aldrig gjort!
Givetvis undrade en man i laget vad det kunde vara för någonting och fick svaret
- Arbeta!

Verkmästarens ord togs naturligtvis inte väl upp. Arbeta hårt och tungt hade man gjort sedan barnsben. Man ruvade kort och gott på en lämplig hämnd. En dag berättade en man i laget att han hade drömt om verkarn på natten. Denne blev naturligtvis nyfiken och ville veta vad mannen drömt. Mannen ville först inte men lät sig övertalas

- Ja drömdo att du va dö! Ja hadde fått i uppdrag & spike hop kista. Nä ja gick för & hämte virke roffte du ätter mä " Ta ohyvie! ".

Färjarkärningen var känd för att vara alldeles okristligt vrång. Ingen i byn kunde erinra sig att hon någonsin varit ense med någon. Om någonting. Alltid tvärs emot.

Hon fick ett sorgligt slut då hon ramlade i Älven och drunknade. En man berättade om detta

- Hu ramle ti där mä färja! Nea gammelkörka. Männ dom haddä tur & hitte igen'a nea Järkvissle!

Då skall man veta att Järkvissle låg en dryg mil ovan själva Liden och att Älven var mycket strid med små forsar. Poängen var att färjarkärningen in i det sista varit tvärs emot och flutit mot strömmen!

Under kriget skedde olika insamlingar för våra nordiska broderfolk. För att hjälpa krigsdrabbade människor. Nu gällde det Norge. Även Stinus fick besök och berättade senare om detta

- Dom kom å ville ha pänningar! Te folke å båna som svalt!
- Ja sa ått dom att en spann pårer kan e få! Hå jålpe folke!
- N'pänning annvånns båra för te å köpe e chocklakake te båna! E kake som skeckes te Norge å deles ut te ongan!
- En bit var! Sån å rom like hongri! Hå å MARRABO vi jålpe!
- Na pårer ville rom inte ha!

De talade om alla svårigheter och umbäranden som skulle följa i krigets spår. Ja det vill säga det var Stinus som talade medan de andra mest lyssnade. Gång på gång återkom Stinus till detta

- Hå bli fälle svårt! Å tongt! För allehop - utom för måg!
- Till slut undrade en varför Stinus ensam skulle komma att förskonas från eländet.
- Nu hade Stinus fått frågan han arbetat mot. Med all den vishet han kunde utstråla och en liten suck sade han
- Ja ha re så dålit redan!

Även om världskriget var hårt och grymt visste Stinus berättat att det ändå bara var en förövning. En förövning till vad som komma skulle. Det sista slaget som han berättade om och alltid avslutade med

- Slage där ne Håbberdång bli då värste! Hå å då sistel
- Männ hå släpp ja! Då å ja borte!
- Stinus var väl påläst från Bibeln och Uppenbarelsebokens profetior om den sista striden mellan Gudsriket och världsmakten. Slaget som skulle stå i Harmagedon eller "Håbberdång" som Stinus uttryckte det.

Prästen frågade sina läsbar om de visste vad samvete var för någonting. En pojke till en storbonde vinkade så ivrigt att han höll på att ramla ur bänken. Prästen nickade mot honom. Pojken steg upp och förklarade stolt

- Menn pappa ha samvete på kraa'n han!

Han hade hört att pappan hade sammet på rockkragen.

Handlanden Nicke Nilsson är en väl känd figur för många Liden-bor. Till sammans med sina systrar Dagmar och Märta drev de en liten lanthandel efter sin far. Belägen strax väster om nuvarande Konsum.

Nicke var slagfärdig, litet saktmodig och med en stor portion humor. Talade litet stötvis och uppe i näsan. Näsan som han allt som oftast tillförde någon droppe Salubrin via pekfingeret. Kom och gick vanligen med händerna på ryggen. Några historier om Nicke är ett måste i detta sammanhang.

Nicke stod utanför affären och tittade uppåt himlen.

En bybo kom gående. Stannade också han och tittade men kunde inget se. Frågade därför Nicke vad han gjorde och fick svaret

- Ja stå å funndere! Funndere hurr hå skå gå för a

Jungfru Maria nu nå'n Rikkhard å på väg ti'a!

Richard, känd som en stor fruntimmerskarl i sin ungdom, hade nyligen avlidit.

Det var inte ofta Nicke varit sjuk. Men nu hade han varit sängliggande några dagar. På sitt eget sätt beskrev han det skedd

- Hå å unnerlit! Nå ja la må på kväll'n va ja fullt fresk. Männ nå ja vakne på maran va ja sänjleggenes!

Det hade blivit sent kvällen innan. En hel del starkvaror hade förtärts. Om hur saker och ting kunde utveckla sig filosoferade Nicke

- Nå han komm va ja full å han nykter! Nå han geck va han full å ja nykter! Hurr kann hä komma så?

Travet i Bergsåker hade en trägen besökare i Nicke. Inte sällan i sällskap med Lars Åslin som var handlande i Sunnås.

Vid ett tillfälle hade Nicke lovat en kusk en furstlig kväll på Runan för ett tips som gick in. Tipset gick in men oddset var dåligt. Så dåligt att Nicke såg fram mot en förlustkväll. Och det tyckte han inte om. Någotning måste göras.

Redan kuskens val av förrätt och snapsar gav Nicke onda förningar. Valet av varmrätt och vin följde samma mönster. Det dyraste huset hade.

Men Nicke visste råd. Halvhögt viskade han till Lars som också var med

- Ha du na pänningar å låne mä?

Lars halvviskade tillbaka

- Ja ha 'nt nannting!

Kusken uppfattade hotet. Hotet att bli den som i själva verket fick betala. Snabbt svepte han vad som fanns i snapsglaset. Ursäktade sig med någotning och försvann snabbt till Nickes förtjuning

- Hä va 'nt värt na mer!

Doktorinnan Stake handlade hos Nicke. Men när hon bad om toalettpapper blev det stopp. Nicke rev sig i håret

- No ha ja flere sorters papper! Å sannpapper å!

Männ na tukke'ränna papper ha ja inte! Ve ha klara oss utan hittills!

Gamla tidningar och kataloger var landsbygdens eget toalettpapper vid den här tiden.

Ån en gång finner vi Nicke på Runan. Vid bordet intill sitter två herrar som överlägset beställde in den dyraste maten med champagne till. Givetvis blossade de på tjocka, gördlade cigarrer.

Nicke ville inte vara sämre

- Ja ta samma som herran vid borde intell!

Under måltiden såg de båda männen ofta åt Nicke och kom med nedsättande kommentarer som

- Undrar hur det smakar med champagne i en bonnmage?

När notan kom uppstod en liten palaver mellan de båda männen och hovmästaren. Det hela slutade med att de fick anstånd några dagar med notan.

Nicke i sin tur tog upp en tusenlapp för att betala.

Krogen kunde inte växla. Nicke reste sig gick fram

till de båda männen och frågade om de kunde växla

vilket de naturligtvis inte kunde. Detta föranledde följande kommentar från Nicke

- Ja kann unne hurr hä känns te spela herrer utan na pänningar?

Sedan tog han upp ett par hundralappar och betalade sin nota.

En äldre dam befann sig på läkarmottagningen för undersökning. Hon visades in i undersökningsrummet där läkaren, en vikarie, uppmanade henne att klä av sig. Det gjorde damen men behöll sina underbyxor på. Trots läkarens tillsägelse vägrade hon ta av sig dessa. Till slut tappade läkaren tålmodet och utbrast

- Gör ni inte som jag säger måste jag hämta doktor Stake!

Doktor Stake var den ordinarie läkaren som var väl känd

med sina patienter och förmodligen hade klarat av situationen. Men nu var damen riktigt arg och sade

- Om du så hämte hit tie Stakar från Hällivete så ta ja inte tå mä böxan!

Thure Lindholms bil stod parkerad utanför Tingshuset (nuvarande Pensionatet). Där blev den påkörd av en handelsresande. Thure hörde smällen och var snabbt på plats då han bodde intill. Ordentligt ilsken frågade han handelsresanden

- Hur ha du kunna tage dej ännu hit upp till Liden?

Pelle Åslin på Husåsen var en krumelur som många äldre gärna talar om än i dag. Gärna åtföljt av ett gott skratt och en kommentar i likhet med "N-Pelle va'n rekti toking!" Pelle var bonde och senare torpare. Godhjärtad - för god säger många - "munvig å olhitten" (Duktig att prata och finna ord) och kanske en aning för svag för starka drycker. Både historier och uttryck lever kvar

Prosten Hoflin var känd som en barsk Herrans tjänare.

Dessutom för att vara sen.

Nu var han på väg upp mot kyrkan och högmässa. Dagen var varm och prosten sen. När han nådde Lars-Nischs bagarstuga ringde klockaren -Pelle- in till mässan. Prosten fick halvspringa. Röd, svettig och arg tog han vägen om kyrktornet. Pelle fick sig en riktig utskällning som avslutades med

- Å hädanefter ringer du när jag är här!

Pelle tog fram fickuret. Lyssnade och såg. Och sade

- Ja ringe åter klokka ja!

Svaret gjorde prosten än argare

- Är du oförskämd också karl!

Pelle svarade raskt

- Om du int ä tyst prost ryckke ja tå rä älva!

Pelle och Olle stod och pratade. Olle såg något och skulle visa Pelle. Pekade. Pelle såg inget. Olle pekade igen. Och igen. Samma resultat. Pelle såg inget. Sinnet rann på Pelle

- Hä kann inte faen veta va du si åt för håll!

Olle var duktigt skelögd.

Pelle var utåtriktad och sällskaplig. Det fanns alltid utrymme för vänner. En gång for han till Gävle för att hälsa på en dotter och hennes man. De bodde i ett hyreshus. Efter ett par dagar kunde Pelle inte låta bli att fråga henne

- X i osams hänen åter att i inte gå å hälse på värann på kvällan?

Pelle kom till handelsboden för att hämta några förnödenheter med häst och stalpkärr. Inne i butiken fanns Adolf som skulle köpa ett par blåbyxor. Men rätt storlek saknades. När Adolf såg Pelle ropade han mer skämtsamt åt honom

- Hör du Pelle! Ja köpe böxan tå rä för femtan

kroner om ja få rom nu på'n gång!

Pelle funderade inte. Tog av sig byxorna. Inkasserade femton kronor. En snopen Adolf och roade kunder kunde inte annat än skratta.

- N'Pelle! Dänn toking'n!

Några av Pelles uttryck förtjänar återges

- Ha'nt så brått! N'vet int om lycka å före eller åter!

- Nu är'n ny'n da å nye möjligheter!

- Hä gå bra för en sparare blann tie slösare!

- Te våra full gå över! Te våra dum gå allri över!

- Nu pojjker! Nu ä boja Brust'n å fågel'n å fril!

(Lär ha yttrats av Pelle omedelbart efter konfirmationen)

Erik "Erska" Lif bodde på Byn. En gång blev han biten i benet av en folkilsken hund. Men då Erska hade träben -och det var detta hunden bet i- bekom det honom inte särskilt mycket. Följande uttryck lever kvar

- Hä rör mä int sa'n Erska när hunn bet'n ti träbene!

Skomakare Staverman - sannolikt en ättling till den kände björnjägaren Staverman som tog bly till sina kulor vid Vitberget - hade mycket att göra. När därför en gumma kom med ett par skor som behövde både lagas och halvulas fick hon beskedet

- Du lär få vänta ett tag!

Gumman stod på sig. Det var bråttom med skorna

- Snart halvula du ett par skor!

Staverman svarade henne

- Gör du snart så halvula jag!

I Märrgård fanns en lönnkrog. Gryshes. Landsfiskalen gjorde ofta razzia på krogen. Det berättas att vid dessa tillfällen stog alltid drängen - Grysch Alfred - i dörren och sade till kunderna som kom

- Här finns män här fås int! Länsman ä här!

En betrodd bonde i Märrgård, tillika inspektör för ett av de många bolagen vid kusten, fick varje jul ett antal silverskedar för att dela ut till hästskörarna. Han behöll dem själva och - när han hade tillräckligt många - sålde dem till en bondmora.

Olle Melin och sonen Julius körde timmer från Dacksjön och ner mot Älven. Strax ovan Lars-Petters fastnade Julius på en sten som stack upp genom snön. Fadern som kom efter vart ordentligt arg

- Kalvståga! Va skulle du på'n dänn å järal!

Man hade ett styvt arbete att komma loss. När man var beredd att äntligen fortsätta färden vände sig Olle till Julius och sade

- Här ä'n jävla sten då därne! Ja satt där i går ja!

Bergströmmen var dräng hos Åströmsson. Just nu pågick ett vägdistriktssammanträde med folk från Liden och Holm. När sammanträdet var över bad Åströmsson drängen att spänna för hästen åt Olsson i Holm

- Här kan bli litte driks! slog han efter med.

Bergström gjorde som han blivit tillsagd. Olsson kom ut. Steg upp i trillan och for. Utan att lämna någon driks.

Men hästen hade lagt av en duktig hög framför bron. En hög som drängen tog upp på en skyffel muttrande

- Kunne ja inte ge mäj faen på att då hänner va driksen!

Pålle Söderberg vid Pålles bäcken gjorde sig alltid ett ärende utom bron innan han gick för att lägga sig. Han sade alltid

- N'gett ut å ta'n gammal bokant i hann!

Petrus var till ytterlighet sen och saktfärdig. Ett levande bevis om man så vill på att "Gud skapte ingen brådska".

Han var väl medveten om detta. Drog sig inte heller för att ironisera om det. När han tillfrågades om han var klar med det ena eller andra blev svaret ofta

- Här ä'nt lönt! När rä annan ä på bron ha'nt ja komme

uta farsta!

Ol-Jonsa och Nis Nischa åkte efter häst till staden. När dom kom till Kovlandsmon hejdades dom av tattare som blockerat vägen. De krävde brännvin. Ol-Jonsa steg av trillan och sopade till den störste tattaren så att han åkte under en laddro. Det blev en våldsamt kalabalik men gubbarna klarade sig. Ja det förståss. Nis Nischa hade fått ett knivhugg genom hatten men undrade

- Hur tro du hä geck mä tattar'n unner labron?

Ol-Jonsa svarade lugnt

- Å stunna hanses kommen så lät'n dö!

Oskar Pettersson gick till doktor Olsson. Han kände sig inte riktigt kry. På doktorsn fråga hur det stod till svarade Oskar sanningsenligt

- Ja ä sa dompen!

Doktor Olsson ville veta var det onda satt. Om det möjligt hade några biverkningar. Oskar funderade en bra stund innan han medgav

- Jaa! Ja ä fögan äll ä daka ä!

(dompen=olustig, äll/daka=att inte orka med sig)

Doktor Finn Albert var ute i skogen och promenerade. Mötte Bergströmmen. Doktorn tyckte att han ville vara litet folklig och säga något

- Det är sen vår! När tror Bergström att den kommer? Bergström stannade till. Förlägen över tilltalet. Kliade sig i nacken. Svarade

- I fjol komm'n på'n tisdag! I år vete faen nå han komm!

-Hä ä bätter ä gå tie steg ä lägge tebaka änn ä gå tusen ä lete!

sa Erik Edlund i Märrgård

-Hann som inte gå mä tankan få gå mä skankan

sa Immars-Alma i Märrgård

Erika köpte mjölk hos Edlunds i Märrgård. En dag när hon kom dit var mjölkkrukan full i brännässla. Hon förstod vad som hänt. På vägen hade hon druckit en kopp hos Stina och det var naturligtvis hennes man, Olle, som passat på. Han skulle minsann få.

När hon långt senare hjälpte Stina att baka tunnbröd passade hon på att stoppa två degklickar i Olles finskor. En i vardera. På kvällen skulle Olle bort. Tog på sig skorna. Kände något mjukt. Flög rakt upp. Skrek

- Jävlar! Kattjävlein ha skete ti skona menne!

Disponent P Unanderesson, Backen var ett av Lidens bidrag till de omtalade sågverkspatronerna (Johannisvik/Nacka 1873-1906). Han kom in i bolaget efter sin far P Unander.

Unanderesson beskrivs som tämligen orginell. Reslig och något framåtlutad. Ofta iklädd svart långrock med skört, vidbrättad svart hatt och "pingsne". Enbart öppna a-ljud i talet bidrog till att stärka originaliteten (i ex. ordet tala fick det första a:t samma uttal som det andra). Hans teoretiska kompetens inskränkte sig till vad skogsskolan i Sillre och Medelpads folkhögskolas första kurs gav. Vad där utöver var hade han tillägnat sig av livet själv. Av erfarenhet. Det kan inte ha varit litet då han allmänt ansågs mycket väl rustad ä huvudets vägnar. Därtill besatt han en alldeles speciell och högst utpräglad begåvning ä det juridiska hålliet. Fram för allt tycks detta ha gällt fastighetsmål. Han lär ha lyckats framföra sin sak i högsta instans till flera prejudikat.

Han ansågs ytterst kallblodig i affärer och tycktes helt sakna intresse för vad som pågick omkring honom.

Vid en tvist om en rågång hade Unanderesson fått denna ändrad efter sitt yrkande. En tid senare skulle den nya rågången "gå upp" dvs. märkas ut. Motparten som var med för att bevaka sina intressen sökte i första hand gamla råstenar länqs den sträckning de hävdade vid rätttegången.

Rätt som det var ropade de också att de funnit en gammal råsten. Unanderesson som letade stenar där de enligt hans uppfattning skulle finnas ropade tillbaka

- Där finns ingen sten! Skulle det finnas någon har jag processat bort den för länge sedan!

Unanderesson kunde framstå som ytterst högdragen när han så ville. Vid ett tillfälle kom han in på ett kontor för att träffa chefen. Denne var tillfälligt upptagen varför Unanderesson blev anvisad en stol för att vänta. Detta passade inte den gode disponenten. Han rätade på sig i hela sin längd och tilltalade myndigt, högdraget den arme man som bara erbjudit en stol

- Mitt namn är Disponent Unanderesson!

Mannen svarade snabbt

- Å förlåt! Var så god och ta två stolar då!

I 1920-talets början pågick en svår renhållningsstreck i Sundsvall. För att kväsa strejken hade man mobiliserat polis från huvudstaden. Polisen lade inte heller fingrarna emellan när man gjorde sina ingripanden. Det var hårt och resolut.

En kväll hade en stor folksamling mött upp för att demonstrera vid torget. Polisen drog blankt och högg in på massorna. Ser en man med fladdrande rockskjört, något framåtlutad och med "revolutionärt svajande hatt" bana sig väg genom massorna. Målmedvetet. Till synes helt obekymrad av tumultet omkring sig. Stockholmspolisens identifierar snabbt mannen som ledare för demonstrationen. Griper honom. För bort honom. Snabbt.

Den ansvarige kommisarien känner snabbt igen "streckledaren". Det är ingen mindre än disponent Unanderesson. På väg till sin bostad i Hirschska huset.

Efter otaliga ursäkter, beklaganden och honnörer eskorterades Unanderesson hem.

Det berättas att när Unanderesson och hans far diskuterade storvulna affärstransaktioner lär modern/makan påmint de två

- Kom då ihåg! Hä ä mett krut å mine blompotter som gå!

Vid ett tillfälle hade Unanderesson i ett mål gjort gällande att viss vattenrätt följde vederbörande strand. Utslaget i målet blev också detta.

I ett annat mål blev utslaget det rakt motsatta! Tillfrågad hur i all sin dag detta kunde komma sig lär vår vän Unanderesson med illa dold förtjusning ha sagt

- Jo! Se den gången stod jag som ombud för motparten!

Unanderesson tyckte om att fiska. Han hade en liten stuga i Sandören. Där lade han ofta nät. Vanligen körde han med sin Hupp-Mobil ner till Glimån och promenerade därifrån till Sandören. Ibland -som vid det här tillfället- var pigan behjälplig att lägga nät.

Unanderesson stod på knä längst bak i båten. Dirigerade pigan så att han skulle kunna ta upp nätet. Pigan gjorde en oförsiktig rörelse. Unanderesson kunde inte hålla balansen utan föll huvudstupa i det kalla vattnet. Pigan försökte men orkade inte få upp Unanderesson i båten. Han fick hålla fast sig därbak medan hon rodde in mot grundare vatten. Där fick han sedan promenera in mot strand.

Enligt vad som berättas var detta en händelse som Unanderesson var ytterligt generad över.

En annan gång höll det på att gå illa i det branta Kärringberget från Glimån upp mot Uneåsen.

Unanderesson och pigan kom från fiske i Sandören. Längst upp i Kärringberget, i sista böjen orkade inte Hupp-Mobilen. Det blev motorstopp. Bilen började rulla baklänges. Något fel på bromsarna.

Pigan lyckades under höga rop kasta sig av. Unanderesson satt lugnt kvar och lyckades på något mirakulöst sätt klara nedfärden. Hans kommentar var

- Det gick väldigt fort!

Efter den förbjud damerna kring Unanderesson all vidare bilkörning. I fortsättningen fördes "Huppen" av Lars Larsson.

Olle och Erik hade varit uppe på Tingshuset och styrkt sig med några kaskar. Nu skulle man ner till dansbanan som var uppförd vid Nordenssons. Det hade väl blivit någon kask för mycket. Gången kunde ha varit stadigare. Det bar sig inte bättre än att de mötte pastor Håkansson just när de korsade landsvägen. Denne såg strängt på dem och frågade anklagande

- Hur står det egentligen till med apostlahästarna?
- Olle stogade upp sig så gott det gick och svarade
- Hå bero helt på utfordringa pastorn!

Jonas hade egenheten att snurra runt och se sig tillbaka när han gick. Folkhumorn döpte honom därför till "Jonke si tebaka".

Han handlade hos Lars-Petter Backlund i Sunnås. Grannar brukade skicka efter någon småsak med honom. Det hände också att man frågade när han skulle till affären. Svaret blev då

- Måndan å tisdan kom ja visst
- Onsdan å torsdan allra sist
- Kom ja, inte på fredan å lördan
- Då kom ja ingan n'hänn vecka!

Lasse hade av en givmild natur utrustats med ovanligt stora läppar. Han fick därför smeknamnet "Lasse lipplös". En lördäckväli kom Johan och Lasse i samspråk vid dansbanan i Åsen. Johan var ordentligt påstruken. Man riktigt såg hur han fick anstränga sig för att zooma in Lasse klart. Han gungade lite på hämlarna och sade

- Domm säg att du int ha na lipper! Männ nog faen ha väl du lipper.

Lill-Johan berättade om nödåren på 1860-talet

- Hå va så dåligt sa gråtjyven gatt gå på knäna för ti komma ått na ax!

En gubbe i Flygge var hållen för att vara smål. Så smål att han inte ens hade råd att tända pipan med tändstickor. Han använde alltid någon liten vedbrand ur spisen. Självt förnekade han energiskt att han skulle vara smål

- Folk säg att ja å smål! Hå å fel! Ja å bära lite försiktii!

P O Karlsson var känd som en duktig jägare. Men även den bästa kan som bekant göra misstag. Han berättade gärna själv

- Ja va ute å jaga. Ja hadde på mä dubbelglasöga då syna inte va som förr. Fick öga på'n älj. Långt bort! Som'n litten prick. Jag ätter.

Uppför Möråsen å mot Bölesboan å vidare mot Storbacken. Vi gatt vile e tag. Både äljen å jag. Sån vidare. Mot Sunnåsboan å Öratjärn. Sundsjöåsen västat. Hå blev värnt å svettigt. Glasöga imme igen. Ja gatt stänne.

Torke tå glasöga å tog bort e skröp. E mygge som fastne mella glasa. Satte på glasöga igen

Ingen älj fanns te si!

Hå va mygga milla glasa ja haddå kutå ätter!

Samma P O förklarade när han någon sällsynt gång inte hann få iväg ett skott

- Ja hann int få hop korna!
- (siktååra och korn)

Lill-Johan var som smeknamnet antyder inte särskilt stor. För att i någon mån kompensera detta lär han alltid ha klagat när han brovade kläder

- Hå strama fälle över axla'n å rygge'n!

För att riktigt understryka vilka stora timmerlass det handlade om förklarade Lill-Johan

- Haddå ja lagt på handskan å då haddå int häst'n rätt må!

Innan kraftverksbygget i Bergforsen skedde syn av Vattendomstolen längs den sträcka som skulle komma att läggas under vatten. Detta för att man skulle kunna värdera och ersätta mark, byggnader och annat som skulle komma att dämmas över.

Domstolen befann sig nu på Bölesholmen. Det gällde Notstugan. Under den mellan grundstenarna låg hela drivor med tomma hel- och halvliters flaskor. Det berättas att själva Domaren försjök i tystnad när han betraktade flaskberget.

En bybo som var med tyckte att något borde sägas. Det gällde ju ändå hela byns anseende

- Hä kann ha vuri mjölk ti naga å!

Det var första Älgjaktsdagen. Det här var på den tiden när Älgjakten invigdes med ett praktigt sjöslag. Kvällen innan. Dagen efter var inte alltid så behaglig

- En man från Nilsböle gick över en stor myr. Huvudet värkte, magen betedde sig konstigt och gången var minst sagt ostadig. Han formligen hukade under sitt samlade illamående. En korp, högt över honom, lät höra ett vemodigt klagande läte. Mannen stannade till och utbrast

" Nu äre no färditt snart! Inte troddä ja att ja va så dåli'ni"

Lars kom till Bernhard på Hajje i Åsen för att köpa några virkesposter för ett bolag nere vid kusten.

Det var på vårvintern. Utanför husknuten hos Bernhard hade någon pinkat i snön. Detta föranledde följande kommentar från Lars

- Ja si att'n Emil ha vure här?

Gårdsfolket blev förvånad.

- Joo! Visst hadd'n Emil vure här! Männ hur vet du hä?
Lars svarade

- Hann ha skreve uta knut'n! Ja känne igen hannstil'n!

Petter hade varit till skogvaktaren och fått sluträkning på en skogshuggning. När han kom ut på gården öppnades dörren bakom och skogvaktaren ropade honom åter

- Det är fel på sluträkningen! Du har fått tjugofem öre för mycket! Vi måste göra om det!

Petter vände sig om och svarade

- Hä ä för sent å ta korven tå humn nä bägge ännaran ä nere!

Lars kom hem sent. Duktigt på kanelen. Hans huskors var inte på bästa humör. Ytterdörren var låst. Ett täcke och en kudde låg på stolen i farstun. Lars ropade och bönade men förgäves. Dörren förblev låst. Det var bara att bädda ner sig på farstugolvet. Lars ropade inåt

- Kann du int slägnje ut'n rotborste å sa ja tro att ja håll ti dē nå ja sov!

Dahkvista skulle ro över en sjö. Båten var låst kring en ungbjörk och hon hade ingen nyckel med sig. Hon försökte böja björken och dra kedjan över. Hela tiden mumlande för sig själv

- Hä ge säj! Hä ge säj!

Rätt som det var gick björken av! Gumman for baklänges i vattnet. Kom upp. Spottade och fräste

- Härre Gu va forrt hä gav sä!

En föredragshållare som kallades Bräcken kom till Sunnås Blåbandslokal för att berättat om första världskriget. Han hade deltagit i detta som frivillig.

För att riktigt understryka krigets alla faser vek han upp byxbenen för att visa ärren på sina ben. Tystnaden var djup och tung inför dessa ovedersägliga bevis på krigets grymhet. Så hördes Lars röst

- Mann kann tell å mä si blon på kallsången!

En Bölebo lär ha yttrat

- Rektit rolit ha ja allri hatt! Så mykke brännvin finns inti!

Olsson i Uneåsen ågde en T-ford. Han hade lovat att köra inspektör Mohlen från Byn till Sundsvall. Vägen var smal, gropig och spårig. När de kom till Flygge gick bilen av vägen och rullade ner i Nis-Pers dal'n. Dessbättre kom ingen till skada. När bilen först skar av vägen ropade Olsson med hög röst

- Huka rå Mohlen!

Uttrycket levde kvar med innebörden att allt då skulle gå bra.

I Åsen levde ett medelålders par samman utan att uppfylla formalia för detta. En nog så allvarlig företeelse vid den tidpunkt som avses här.

Förhållandet var en ständigt nagel i ögat på prästen som uppmånade dem att åtminstone förlova sig. Varken mannen eller kvinnan kände någon särskild oro för sitt sätt att leva men prästens ord gnagde ändå. Likt droppen som urhoikar stenen. Även om den breda vägen var lätt att färdas på.

Man bestämde dag för förlovning. Den skulle ske i Sundsvall. Resan dit företas med morgonbussen och hem med den sena eftermiddagsturen.

Dagen var varm. Det var låmt att gå från Åsen till Byn varifrån bussen gick. Kommen uppför branterna vid gamla kyrkan pustade de båda ut. En flock får gick och betade. Mannen såg länge på dem och sade sedan

- Jaa e får. E vet ingan ei!

De sista backarna upp mot Byn tog längre tid än vad man räknat med. Värmen och de obekväma finkläderna krävde sin tribut. Just när de nådde Lars-Nisch:s bagarstuqa såg de bakåndan på bussen. På väg mot stan. Mannen tog av sig Vegamössan. Torkade pannan med en grann snusnäsduk och sade luent

- Då hånne börje å jävlas redan hä!

Någon resa till Sundsvall blev det aldrig efter detta till prästens stora förtrytelse.

Den gamle skomakaren satt och filosoferade över en högt utbildad bybo som "tappå förstånne"

- Hä ä synn om folk som bli så klok att dom få fel på förstånne!

Det var föräldramöte. Ett krismöte om man så vill. Det förhöll sig nämligen så att barnantalet i Åsbyn stadiet minskade. Piskan var stor att skolan skulle komma att läggas ner.

Man diskuterade fram och åter. Långe. Till slut begärde också en äldre, barnlös man ordet och undrade

- Hurr många bån fattas g?

Han fick till svar att det rörde sig om sex-sju stycken. Han begärde ordet igen

- Vi kann int surrä na länger om då hånne! Nu jett vi gå hemm å jära na ått å!

Det var en kväll på senhösten. Mörkt och kallt. Olaus skulle hälsa på en granne. Vad han inte visste om var att golvet i farstun var nyskurat och att det fläckvis hade frusit till rim eller is. Det hade med andra ord bildats hala fläckar.

Kanske hade Olaus "obottnejäxa'n" på sig också. Gårdsfolket som satt i köket hörde plötsligt ett väldigt oväsen följt av djup tystnad. Man befarade det värsta när plötsligt en röst hördes

- Å så ha man gått å bleve religiös å!

Olsson i Uneåsen gick alltid på skolavslutningarna. Så även detta år. Liksom kyrkoherden, Alexius. Som gick runt och hälsade på alla. När han hälsade på Olsson sade denne

- Såg i tininga att vår Herre ha kallä dag te högre lön!

Det hade nämligen stått att läsa att Alexius hade blivit antagen för ett pastorat med bättre ekonomi än Liden

Efter att ha byggt sitt hus höll nu torparen på att plocka bort all sten. Till en förbipasserande sa han

- Ja förstå mä int på vår Herre! Antingen va säcken trasi nå Hann geck över n'hänn tomta åller å va'n på dållitt humör å sprätte sten omkring sk!

En man i Kväcklingen stod å filosoferade för sig själv

- Farfar'n sa alltin att n'skulle sla myrslåttan å!

Hå kann komma te behövas!

- Pappa menn mana omm å slå skrabbs'ått å dika! Hå kan vära bra te ha!

- Va sku ja säge te båna menne! Domm slå'nt lågqdan en gång!

En man från Bränntorpet var instämd till tinget i Liden. Det gällde tjuvskytte. En tjäderhöna. Hur ån åklagaren försökte snärja honom stod han fast vid sin uppgift

- Hå va n'bröbulle ja haddå unner årma nå ja geck från häbbre tell stuga!

Åtalet fick därför läggas ner.

Innan rättegången ovan skedde katekesförhör hemma hos prosten Hoflin. Knappast med tanke på stundande rättegång utan för att det var praktiskt. Mannen befann sig redan på Byn.

Hemkommen återgav mannen sin syn på förhöret ifråga

- Hå geck bra för mäg! Männ va ja kann förstå van't prosten så hemme ti kattesen! Ja feck rätt'n flere gånger!

En gubbe på Brännan hade plockat hjortron. Hustrun rensade. Det var fort gjort för hon klippte bara bort skaf-ten. Bladen fick följa med i syltkoket. När gubben fick smaka sade han

- Ja gott var å! Männ fälle vasst!

En huggare hade fått påskrivet för att han inte tog ut bästa mängd ur träd och stockar. Han kommenterade

- Hugg'n domm för lång bli rom för smal! Hugg'n domm för kort bli rom för grov! Hurr faen sku'n hugge?

Bolagsfaktorer och timmerkörare diskuterade alltid om ersättningen för att köra fram virket ur skogen. Tillgången på arbetskraft var som regel god och faktorn hade ett bra utgångsläge att pressa priserna.

Vid det här speciella tillfället tyckte emellertid den tilltänkte köraren att priset var för lågt. Inte minst mot bakgrund av en besvärlig vinter. Mycket snö, kyla och ständig blåst.

Han tackade alltså nej med orden

- Då hå nu å så myttjen snö å prise å alldeles för dåligt legg ja hållre hemme baka åndan på kärringa!

Hå blåse där å! Männ hå driv int!

Kalle satt och väntade på sonen som cyklat till Heim-för att lördagshandla. Väntan blev gruvligt lång. Snusedosan var tom och begäret ansatte honom. Han luftade sitt dåliga humör bortåt hustrun

- N'hänn å bära ute å ri å ri å hän sett ja utta snus!

Hustrun som hörde litet illa svarade

- Nåå! No ha fäll du ride i denne dagar å! Du skå'nt säge nå!

Föga blickad fräste gubben

- Ja hå må väl du veta hå!

En gammal, välkänd blodställare i Liden tillfrågades av en ung man

- Kann du intå lære mäg konsta!

Gubben funderade både länge och väl innan han slutligen svarade honom

- Så illå vill ja då int!

Det ansågs ju allmänt att de kloka fick lämna sin själs salighet i utbyte till den Onde för att få gåvan.

MEDVERKANDE

Insamling av historier eller underlag

Karl Erik Edholm	Märrgård
Yngve Eriksson	Kväcklingen
Sven Olof Eriksson	Nilsböle
Erik Lindkvist	Sundsvall
Gunnar Mellin	Märrgård
Manfred Lindbergsson	Byn
Ingrid Norman	Märrgård
Erik Näslund	Byn
Siv Sandberg	Sundsvall
Sven Söderkvist	Sunnäs
Ingemar Åslin	Sundsvall

Bearbetning, sammanställning, omslag och teckningar

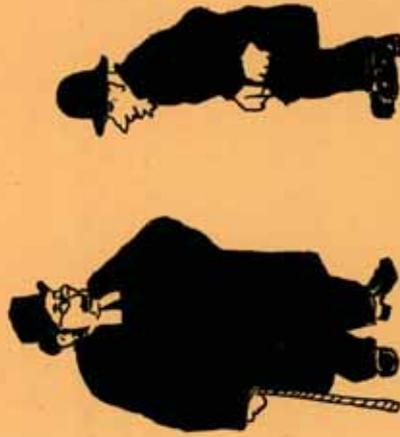
Ingemar Åslin	Sundsvall
---------------	-----------

Bidrag till framtagning av skrift

CALOR VVS	Sundsvall
HALLSTRÖM & NISSES NORD AB	Sundsvall
INDUSTRIVENTILATION	Sundsvall
TRYCK-HANSA SPP	Sundsvall

I SISTA MINUTEN.....

eller snarare sista sekunden återfanns en historia från Byn som oförklarligt kommit på villovägar under slutfasen med denna skrift. Då den redan på planeringsstadiet var aktuell får den följa med på detta sätt. Litet utan för ramen!

En ny präst var kommen till socknen. Då han var mån om att göra ett gott intryck hos sina nya församlingsbor bad han klockaren om råd. Efter att han funderat en bra stund svarade klockaren

- Vår inte rädd å ta'n sup nå hä bjud! Vis att präst'n ä kär!

Prästen lät klockarens råd sjunka in. Sade sedan eftertänksamt

- Nog kan jag väl ta en sup när det bjuds! Men visa att jag är karl kommer aldrig ifråga!

Lidens Hembygdsförening arbetar med att bevara byggnader, föremål, foton, handlingar, minnen m m från gångna tider.

Bevara så att kommande generationer, med eller utan rötter i socknen, kan se hur livet gestaltade sig i vår vackra dalgång under gångna århundraden.

Arbetsuppgifter saknas inte. Däremot medel att förverkliga allt. Denna skrift är ett sätt att förstärka en mager kassa. Men hålen är många

Vi tar därför tacksamt emot bidrag till vår verksamhet. Stora som små. Allt är välkommet!

Bg 775-7016 eller Pg 5702-6 kan användas. Glöm inte att ange Ditt namn, adress och Hembygdsföreningen som mottagare.

LIDENS HEMBYGDSFÖRENING